

Gör böcker av restavfallet

Gunnar Brulin aktuell med bryggerithrillern Depån

INTERVJU Han vill med sina arbetsplatsskildringar gärna höra hemma i 2000-talets allt mer levande arbetarlitteratur. Med nya thrillerromanen Depån visar Gunnar Brulin hur tunn hinnan kan vara till vansinnets brant för arbetare när de fackliga företrädarna inte har något att säga till om.

Man skulle kunna tänka sig att en reporter på en fackförbundstidning skulle vara förbannad. Nu när facken, deras tidningar och arbetarna de kämpar för lever under en så brutal attack från marknadsökonomi och marknadsanpassade politiker. Och kanske borde en sådan reporter som dessutom skrivit en bok som *Blågul slaktare* (om slakteribranschen) och nu uppföljaren *Depån*, en thriller från bryggeribranschen, vara ännu mer förbannad. Men Gunnar Brulin öppnar ytterdörren till Livsmedelsarbetarförbundet och tidningen Mål & Medel med ett ursäktande leende. I mobiltelefonen har han en man med synpunkter på en intervju Gunnar Brulin gjort med honom till tidningen. Gunnar Brulin visar mig in, lyssnar på mannen i luren, försöker avbryta honom några gånger, fortsätter lyssna. När han avslutar samtalet är handslaget snarare kontorsmjukt än slaktarhårt.

Bygger på 20 års restprodukter

Gunnar Brulin skrattar ofta och även om han försöker tala övertygande vill han samtidigt gärna vara överens. Han avslutar ofta sina meningar på bredaste stockholmska med ett "eller hur", med ett försiktigt frågetecken efter. Hans böcker bygger på stoff hämtat ur 20 års restprodukter från reportage och artiklar till tidningen. Egentligen har han hållit på med böckerna ända sedan han började här, säger han. Textöverskottet, med egna tankar och miljöer han besökt i livsmedelsbranschen, växte med åren och fick honom att fundera på att göra något mer. Att han

varit ansvarig för tidningens novell- och diktavdelning (unikt i dagens fackföreningspress) bidrog också, liksom hans och hustrun och kollegan Malin Klingzell-Brulins faktaböcker om matfrågor.

I journalistiken är formen så given. Och om man, som jag, är kvar på samma ställe under så lång tid kan man känna att man upprepar sig och en trötthet inför att återigen skriva de här artiklarna. Det var förlösande att kunna göra våld på sitt eget material, säger Gunnar Brulin.

Reportage om slaktare

I mitten av 1990-talet protesterade djurrättsrörelsen starkt mot den industriella slakten. Det berörde självklart slaktarna på slakterierna. Gunnar Brulin gjorde reportage om det. Något som senare lade grunden för *Blågul slaktare*.

Debatten om djurindustrin handlar nästan uteslutande om djuren och deras lidande. Inget fel i det, men de som arbetar med slakt och styckning uppmärksammas sällan. Men han visar i den boken hur jävligt de kan ha det.

– Från början var det en känsla av att i den industriella hanteringen blir djuren lidande, ett offer. Men också de som jobbar blir lidande. Fast det problematiska med djuren är ju att de inte kan föra sin egen talan. Slakteriarbetarna kan trots allt göra det och är organiserade, eller hur?

I både *Blågul slaktare* och nya thrillerromanen *Depån* kretsar handlingen kring facklig kamp på arbetsplatsen. I den första boken tar ett skyddsombud strid för att slaktarna ska slippa bära tunga, opraktiska förkläden. Ombudet får sparken. I den nya boken ska en bryggeridepå i västra Stockholm läggas ner, inga diskussioner hjälper. Vilket får bryggeriutköraren, tillika det fackliga ombudet Ulrik, att försvinna från arbete och familj, skaffa en pistol och bege sig till Arlanda där företagsledningen har bokat ett konferensrum. I boken använder Gunnar Brulin uttrycket "Den stora nödvändigheten". Det är den som slår till

när arbetsplatser och arbeten får ge vika för utvecklingen.

Jag inflikar att man också skulle kunna se arbetarna som "Den stora nödvändigheten", de som måste finnas där för att vi ska få mat och dryck till våra butiker och restauranger.

– Jag har aldrig själv tänkt på den betydelsen. Men det är ju riktigt, säger Gunnar.

Jag undrar varför han valde thrillerformatet till *Depån*, medan *Blågul slaktare* är mer svårdefinierad genremässigt. Ett slags essäreportage som går i cirklar.

– Ja, varför blev det en thriller? Det var väl en metafor för vrede. Genom att utkörarna är så maktlösa. Sedan försöker man alltid nå fler läsare, eller hur?

Ute på hal is

Gunnar Brulin säger att han har svårt att skriva traditionella berättelser i tredje person och i imperfekt. Att det blir färgigt när han försöker förstå sina karaktärer, skildra vad de tänker och sätta ihop det. Han känner sig ofta ute på hal is då, tycker bättre om jagformen och att skriva ganska kallt och avskalat. Man måste lita på sina begränsningar, säger han. Det är något skumt i att så mycket i vårt samhälle handlar om berättelser numera, tycker han.

– Man konkurrerar med den bästa berättaren och berättelsen. De politiska partierna och LO gör det, borgarna ska hitta sin berättelse. Jag uppfattar det som att man själv inte styr hur man formulerar problemen, det gör andra.

Gunnar Brulin menar att vägen till politisk förnyelse inte nödvändigt hittas genom att skapa en berättelse.

– Om man hittar en ny berättelse blir politik som ett företag, ungefär som att Felix är konservkungen och Spendrups bryggerfamiljen.

Du tänker ungefär som att bygga varumärken?

– Ja, och nu ställs det krav på att arbetarrörelsen och fackföreningsrörelsen ska hitta vår tids berättelse. Då blir jag misstänksam. Är det verkligen det vi ska göra? Har vi en sådan gemensam berättelse? Och om vi har det, vem accepterar en sådan? Men i grunden beror nog bara min irritation på att jag själv har svårt att skriva berättelser, säger han och skrattar.

Victor Estby

stockholm@etc.se

ARBETARSKILDRE. En bryggeriarbetare

Fakta

GUNNAR BRULIN

Ålder: 51 år.

Är: Reporter och ställföreträdande ansvarig utgivare på Livsmedelsarbetareförbundets tidning Mål & Medel. Författare och driver egna förlaget Mat & Makt förlag.

Bor: I lägenhet på Mariaberget.

Familj: Hustrun Malin Klingzell-Brulin, chefredaktör på Mål & Medel och tre barn.

Aktuellt: Med thrillerromanen Depån, den andra boken i en trilogi om livsmedelsbranschen. Uppföljaren till Blågul slaktare som kom 2009.

Läser: "Hinner inte med så mycket skönlitteratur, utan just nu läser jag mest research till artiklar och reportage".

Favoritplats i Stockholm: Mariaberget. Inte för utsikten, utan mer för att jag just har flyttat dit.

Rullande finnkamp

ROLLER DERBY Feta smällar på hjul är att vänta på lördag, då det är dags för en ny Roller Derby-match i Stockholm.

Roller Derby kan beskrivas som en korsning mellan amerikansk fotboll och kappkörning på gamla sortens rullskridskor, utövad på en oval bana. Påäng delas ut till en spelare som kör förbi en medlem av motståndarlaget. Tacklingar är tillåtna inom vissa ramar.

– Det är mycket fart, hårt och komplicerat med snabba vändningar, säger Nattis Mörkenstam, en av grundarna av Stockholm Roller Derby, som på lördag tar emot finska Kallio Rolling Rainbows i Vissåtrahallen i Huddinge.

Sporten uppstod redan på 1920-talet, dog ut på 1970-talet och väcktes ur dvalan strax efter millennieskiftet som en kvinnlig undergroundrörelse i Austin, Texas.

– Det finns män som kör Roller Derby, men det är inte så vanligt. Det känns som att sporten är anpassad för kvinnor, det känns lite konstigt att titta när män kör, säger Nattis Mörkenstam. Hon och några vänner tog sporten till Sverige 2007.

– Jag fastnade när jag såg Roller derby-klipp på You tube. Vi samlade ihop ett gäng, köpte gamla rullskridskor i second hand-butiker och började övningsåka på parkeringsplatser. Det krävs mycket falltränning, man måste lära sig att landa rätt. Det är också en gedigen regelsamling man måste sätta sig in i.

Är det mycket skador?

– Man har blåmärken åren runt. Men man vänjer sig vid att det gör ont.

Estetiken är viktig, med kalsminkade ögon, strumpbyxor och hotpants. Alla åkarna har alter egon som de använder när de kör. Nattis Mörkenstam kallar sig Bess Irv Cold.

– Man går in i en roll och gör saker på banan som man aldrig skulle kunna göra annars. Det är som superhjältar, man tar på sig en kostym för att kunna utföra sina hjälteåk.

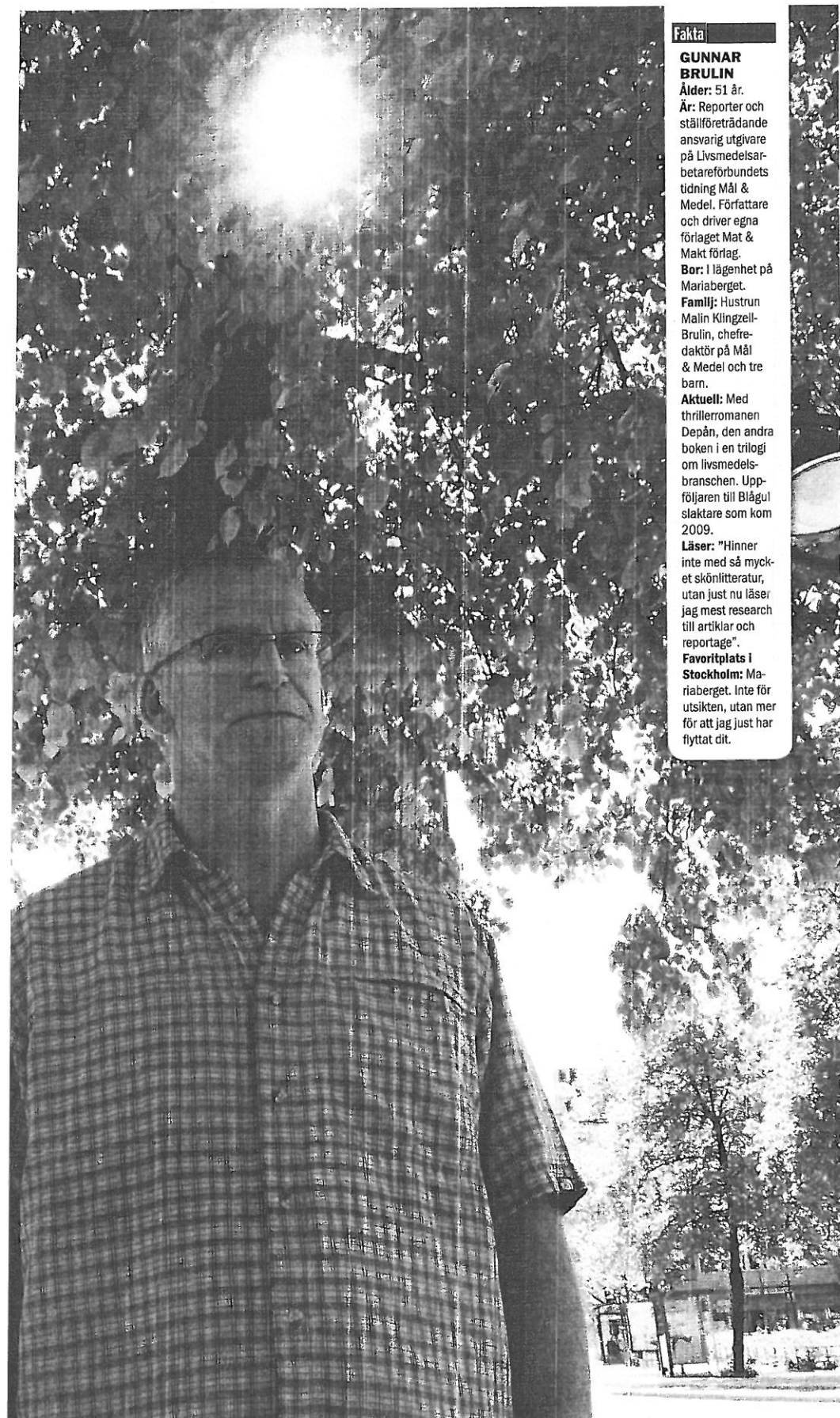
Jonas Cullberg

FAKTA

■ Stockholm Roller Derby möter Kallio Rolling Rainbows i Vissåtrahallen i Huddinge kl 19.00, lördagen den 11 juni.

■ Efterfest på Debaser Medis.

tar pistol och beger sig mot företagsledningens möte i Gunnar Brulins thrillerroman Depån.

BILD: VICTOR ESTBY